

KUOPIO

KESTÄVÄÄ KASVUA JA TYÖTÄ 2014–2020
EU-RAKENNERAHASTO-OHJELMAN MUKAINEN

**KANSALAISTOIMIJALÄHTÖINEN
PAIKALLINEN KEHITTÄMINEN KUOPION KAUPUNKIALUEELLA
(KUOPION "KAKE"-OHJELMA)
V. 2018 – 2020**

KESTÄVÄÄ KASVUA JA TYÖTÄ 2014–2020
EU-RAKENNERAHASTO-OHJELMAN MUKAINEN
**KANSALAISTOIMIJALÄHTÖINEN
PAIKALLINEN KEHITTÄMINEN
KUOPION KAUPUNKIALUEELLA
(KUOPION ”KAKE”-OHJELMA)
V. 2018 – 2020**

Kuopion kaupunginhallitus 25.9.2017
Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 12.10.2017
Maakunnan yhteistyöryhmä 23.10.2017

Kannessa kuvia Kuopion kansalaistoimijälähtöisistä kokeiluista:

Nuorten oma Kuopio, Pallo haltuun, Reipas aamu, Hymy hyvinvointimyrsky ja
Takuulla yhdessä.

SISÄLLYSLUETTELO

KESTÄVÄÄ KASVUA JA TYÖTÄ 2014–2020 EU-RAKENNERAHASTO-OHJELMAN MUKAINEN KANSALAISTOIMIJALÄHTÖINEN PAIKALLINEN KEHITTÄMINEN KUOPION KAUPUNKIALUEELLA V. 2018 – 2020

1. Johdanto ja lähtökohdat, sivu 4
2. Arviota kaudesta 2014 – 2017 ja muutostarpeita vuosiksi 2018–2020, sivu 5
3. Kuopion Kake-ohjelman tavoitteet 2018–2020, sivu 6
4. Kokeilurahoituksen tavoitteet ja hakuvaiheet sekä kustannusmallit, sivu 7
5. Kake-ohjelman ohjausryhmä ja arviointi, sivu 9
6. Tiedotussuunnitelma, sivu 9

LIITTEET

- 1 Karttaesitys kokeilualueesta, sivu 10
- 2 Kuopion Kake-hankkeet vuodesta 2014, sivu 11
- 3 Linkit ja yhteystiedot kokeilurahoituksen hakijalle, sivu 12
- 4 Kuopion Kake-hankkeiden tiivistelmät 2014 – 2017, sivu 13

1. Johdanto ja lähtökohdat

Kuopion Kake-ohjelman tavoitteena on kansalaislähtöisen kokeilutoiminnan avulla hakea uusia ja innovatiivisia sekä mahdollisimman konkreettisia toimenpiteitä ja toimintamalleja täydentämään nykyisiä hyvinvointipalveluja sekä saada uusia hanketoimijoita. Kokeilurahoituksen hakijoiksi toivotaan erityisesti järjestöjä, yhdistyksiä ja säätiöitä.

Tämä toimintasuunnitelma päivittää Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Kuopion kaupungin tavoitteita ja periaatteita kansalaistoimijalähtöisten kokeiluhankkeiden rahoittamisesta Kuopiossa vuosina 2018 - 2020. Toiminnasta käytetään myös nimeä ”Kuopion Kake-ohjelma” ja sen mukaisiin kokeiluhankkeisiin varataan Euroopan sosiaalirahaston (ESR), valtion ja Kuopion kaupungin osarahoitusta vähintään samansuuruinen osuus kuin ohjelman ensimmäisellä kaudella vuosina 2014–2017. Tuolloin ESR- ja valtion rahoitusta varattiin enintään 300.000 €/ vuosi sekä Kuopion kunta- rahoitusosuutta enintään noin 100.000 €/ vuosi. Tapauskohtaisesti vuosittaiset rahoitusosuudet voivat olla myös suuremmat.

Päätös Kuopion ”Kake-ohjelman” jatkamisesta tarvitaan, koska ensimmäinen suunnitelma (hyväksytty Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmässä elokuussa 2014) ulottuu vuoden 2017 loppuun. Toimintasuunnitelmaa tarkistettiin myös vuonna 2016 rahoitusmallien kohdalta.

Kuopion Kake-ohjelmasta rahoitettavien kokeiluhankkeiden tulee olla vuosien 2014 – 2020 EU:n rakennerahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä toimintalinjojen 3, 4 ja 5 ESR-linjausten mukaisia (taulukko 1, ESR-toimintalinjat).

Kokeilujen on tuettava myös Kuopion kaupungin strategian (www.kuopio.fi/fi/kaupunkistrategia) tavoitteita kuten elinvoiman ja yhteisöllisyyden vahvistumista ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä. Kake-ohjelmasta rahoitetaan Kuopion taajama-alueella tehtäviä kansalaistoimijalähtöisiä kokeiluja, jotka kohdistuvat työikäiseen väestöön tai jotka yhdistävät eri ikäryhmiä. Kaupunkialueen ulkopuolisiin kokeiluihin sovelletaan maaseutualueiden rahoituslähteitä. Karttakuva Kake-kokeilujen alueesta Sorsasalo-Matkus-alueella on liitteissä.

Taulukko 1:

Kuopion kansalaistoimijalähtöisen kehittämisen Kake-ohjelmassa sovellettavat toimintalinjat. Ne pohjautuvat Pohjois-Savossa sovellettavaan EU:n rakennerahasto-ohjelman ESR:n eli Euroopan sosiaalirahaston kokonaisuuteen.

TL 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus

- Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen
- Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantaminen
- Työ- ja koulutusurien sukupuolenumukaisen eriytymisen lieventäminen

TL 4. Koulutus, ammatitaito ja elinikäinen oppiminen

- Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen
- Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen

TL 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta

- Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen.

Toimintasuunnitelman päivitystä on valmisteltu Ely-keskuksen ja kaupungin yhteistyönä ja siinä on hyödynnetty toimijoilta saatua palautetta sekä rahoittajatahojen tekemää jatkuvaa arviointia sekä ohjelman ohjausryhmän keskusteluja. Kesällä 2017 toteutettiin lisäksi palautekysely niille järjestötoimijoille, jotka ovat hakeneet ja saaneet Kuopion Kake-rahoitusta.

Kuopion Kake-ohjelmasta on tätä kirjoitettaessa rahoitettu yhteensä 21 kansalaislähtöistä kokeiluhanketta. Luettelo tehdyistä kokeiluhankkeista lisätietoineen on liitteissä. Kuopion Kake-ohjelmaa

ja sen tuloksia on esitelty Kuopion kaupunginhallitukselle, maakunnan yhteistyöryhmälle, Kuntaliitolle, TEMin edustajille, THL:lle ja Itä-Suomen Brysselin toimistolle.

Taulukko 2: Miten Kuopion kansalaistoimijälähtöisen kehittämisen Kake-ohjelma on toiminut v. 2014 – 2017

- Rahoituksen haku on noudattanut yleisiä ESR-rahoituksen hakuaikoja ja hakijat ovat tehneet hakemukset sähköiseen Eura-järjestelmään
- Ely-keskuksen ja kaupungin yhteinen rahoitustiimi on haastatellut kaikki hakijat
- Puollettavat hankkeet ovat käsitelty rahoittajan hankevalintaryhmässä ja MYRin sihteeristössä. Käsittelyaika on ollut noin 2 kk tai hieman enemmän
- Myönteiseen rahoituspäätökseen on edennyt 21 kokeiluhanketta alkusyksyyn 2017 mennessä
- Pääosa rahoitetuista hankkeista on kohdistunut ESR:n toimintalinja 5:een ja yksi toimintalinja 4:ään
- Kokeiluhankkeiden kustannukset ovat olleet keskimäärin 50 000 euroa
- Keskimääräinen kesto on ollut 12 kk.
- Vakiintuneen rahoitusmallin mukaan hakijan oma suora rahoitus on ollut keskimäärin noin 10 %, kaupungin osuus 10 – 20 % ja päärahoittajan Ely-keskuksen noin 70 - 80 %.

2. Arviota kaudesta 2014 – 2017 ja muutostarpeita vuosiksi 2018–2020

Kuopion kansalaistoimijälähtöisiä kokeiluja on rahoitettu syksystä 2014 lähtien eli kokemuksia on saatu kolmen vuoden ajalta. Elokuussa 2017 toimijoille suunnatun palautekyselyn mukaan Kake-kokeilurahoitusta saaneet toimijat antavat toimintamallille kokonaisuudessaan kiitettävän kouluarvosanan. Myös rahoittajilla on positiiviset kokemukset.

Palautekysely toteutettiin sähköisesti elokuussa 2017 ja siihen saatiin 14 vastausta. Vastausaktiivisuus on hyvä, kun kokeiluja kaikkiaan on tehty 21 kappaletta. Vastaajat toivoivat, että sähköistä hakuprosessia kehitetään edelleen ja että tiedonsaanti kokeiluja ohjaavista strategioista ja ohjelmista olisi helpompaa. Kake-ohjelman tiedotuksessa toivottiin verkkosivuja käytettävän vieläkin vahvemmin. Sähköpostitiedotusta ja työpajoja toivotaan jatkossakin. Kokeilujen toteutuksessa haastavimpia kohtia ovat olleet ostopalvelujen kilpailuttaminen sekä kohderyhmien tavoittamiseen, raportointiin ja tiedottamiseen liittyvät asiat. Kokeiluhankkeilla on yhteinen ohjausryhmä, joka on lisännyt toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkottumista. Vastaajien mukaan tästä hyvästä toimintatavasta saisi enemmänkin hyötyä lisäämällä ennakotiedotusta muista käynnissä olevista kokeiluista ja järjestämällä ohjausryhmien yhteydessä työpajoja, joissa ideoitaisiin ja kehitettäisiin yhdessä.

Myös rahoittajien eli Ely-keskuksen ja Kuopion kaupungin edustajat ovat tehneet arviota Kuopion kansalaistoimijälähtöisten kokeilujen mallista. Seuraavassa on yhteenvetoa.

Vahvuuksia

- Kokeilut ovat toteutuneet laadukkaina ja tuloksellisina, mikä perustuu kertakorvausmallin käyttöön, jossa tuotokset tulee määritellä ennakoon
- On yhdistetty kaupungin hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen järjestökentän tuntemus sekä Ely-keskuksen rahoitusvälineet ainutlaatuisella kumppanuudella
- Malli on saanut liikkeelle uusia hanketoimijoita ja heidän hankeosaamisensa on kasvanut
- Hakijat ovat saaneet yksilöllisen ohjauksen ja heitä on kannustettu uusiin kokeiluihin, joissa on lupa myös epäonnistua
- Kaikkien kokeilujen yhteinen ohjausryhmä on tuottanut myös uusia hankekumppanuuksia
- Kokeilujen juurruttaminen osaksi normaalia toimintaa on pääosin onnistunut erittäin hyvin

Heikkouksia

- Uudet hanketoimijat ovat kokeneet sähköisen hakulomakkeen haastavaksi ja vaativaksi
- Pienten hanketoimijoiden ei ole helppo saada kasaan kokeiluhankkeissa tarvittavaa omahoitosuutta
- Rahoittajien tiedotusresurssit ovat niukat

Mahdollisuudet

- Kuopion kansalaistoimijalähtöisten kokeilujen Kake-ohjelman on mahdollista lisätä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa Kuopion maaseutualueella toimivan Kalakukko ry:n Leader-toiminnan sekä itäsuomalaisten Kake-ohjelmatoimijoiden kanssa
- Uusille kokeiluille on tilaa, uusia sovelluskohteita löytyy
- Markkinoinnin vahvistamisella voidaan tavoittaa vieläkin uusia mahdollisia toimijoita
- Onnistuneesta Kuopion Kake-mallista voidaan enemmän viestittää myös ulkopuolisille tahoille

Uhkat

- Hakijoiden oman rahoituksen ja hankeosaamisen riittävyys
- Kokeilujen juurruttamisen haasteellisuus olosuhteiden muuttuessa
- EU-rakennerahastojen ohjelmakauden vaihtumiseen liittyvät epävarmuustekijät ja epätoisuus mahdollisesta jatkuvuudesta.

Vuodesta 2014 Kuopiossa vakiintunutta Kake-kokeiluhankkeiden toimintamallia ei ole tarpeen muuttaa vuoteen 2020. Tehostettavaa on edelleenkin rahoitusmahdollisuuden tiedottamisessa uusille toimijoille sekä yhteistyön vahvistamisessa Kuopion maaseutualueen Leader-toiminnan kanssa. Kokeilutoimijoiden keskinäisen verkottumisen vahvistaminen edistää uusien kumppanuuk-sien muodostumista.

3. Kuopion Kake-ohjelman tavoitteet 2018–2020

Vuosiksi 2018 – 2020 asetetaan seuraavat tavoitteet.

- Kokeiluhanketoiminnalla tuetaan edelleenkin Kuopion strategian ja Kuopion hyvinvointitavoitteiden toteutumista
- Haetaan uusia ja innovatiivisia toimintamalleja ja uutta toimintaa täydentämään nykyisiä hyvinvointipalveluja ja paremmin hyödyntämään mm. olevia tiloja ja alueita
- Huolehditaan kokeilujen vaikuttavuudesta niin, että tavoitteena on hankkeiden konkreettiseen tulokseen keskittyminen ja kokeilujen juurruttamiseen pyrkiminen
- Aktivoidaan uusia toimijoita ja edistetään toimijoiden keskinäistä verkottumista
- Tiivistetään yhteistyötä maaseudun Leader-toimijoiden kanssa sekä itäsuomalaisten Kake-ohjelmien toimijoiden kanssa
- Tehdään tunnetuksi Kuopiossa toteutettujen kansalaistoimijalähtöisten kokeilujen hyviä käytänteitä.

4. Kokeilurahoituksen tavoitteet ja hakuvaiheet sekä kustannusmallit

Rahoitettavien kokeiluhankkeiden sisällölliset tavoitteet ovat

- Toiminnan pääpainon tulee olla ”kentällä” tapahtuvissa toimenpiteissä lähellä asukkaita. Tukea ei voida myöntää suunnitteluun tai selvittelyyn.
- Tavoitteena on asukkaiden yhdenvertaisuuden edistäminen, haastavimmassa asemassa olevien työikäisten asukasryhmien osallisuuden edistäminen, köyhyiden torjunta ja nuorten osallisuuden edistäminen
- Haetaan yhteisöllisyyttä vahvistavia kokeiluja, joilla ehkäistään syrjäytymiskehitystä
- Kokeiluhankkeiden näkökulmina voivat olla myös siirtymiset koulutuksesta työelämään, työikäisten työ- ja toimintakyky sekä opiskelijoihin liittyvät kansalaistoimijalähtöiset kokeilut
- Kokeiluhankkeiden toivotaan olevan mahdollisimman monitoimijaisia tai niiden toivotaan vahvistavan verkostoja entisestään. Haetaan lisää uusia kehittämiskumppanuuksia julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan välille.
- Hakijoiksi toivotaan erityisesti järjestöjä, yhdistyksiä ja säätiöitä. Vetäjätahoilta odotetaan riittäviä resursseja, osaamista ja omarahoitusosuutta. Joissakin tapauksissa hakijatahona voi olla oppilaitos tai kunta, jos se edesauttaa pienimpien järjestöjen osallistumista kokeiluhankkeeseen
- Toimenpiteissä tavoiteltavan kohdejoukon tulee olla riittävän kokoinen (esim. luokkaa kymmeniä henkilöitä). Tuettavan toimenpiteen tulee olla budjetiltaan riittävän vaikuttava (esim. mielellään suuruusluokkaa kymmeniä tuhansia euroja).

Rahoitettavien kokeilujen keskeisiä valintakriteereitä ovat

- ESR-ohjelman linjausten ja ehtojen mukaisuus
- Kuopion strategian tavoitteiden mukaisuus
- Hankeidean innovatiivisuus ja juurrutettavuus
- Konkreettinen ja todennettavissa oleva tuotos tai tulos

Kokeiluhankkeiden kesto voi olla ½-1,5 vuotta. Kokeiluhankkeiden kustannukset ovat v. 2014 – 2017 olleet keskimäärin 50 000 euroa. EU:n ja valtion rahoitusosuus yhteensä voi olla enintään 70–80 % haettavista kokonaiskustannuksista. Hakijan oma suora rahoitus on tähänastisissa kokeiluissa ollut keskimäärin noin 10 % ja Kuopion kaupungin osuus 10 – 20 %. Rahoitusmallit täsmennetään hankekohtaisissa neuvotteluissa, jotka rahoittaja kutsuu koolle.

Tuensaajina ovat pääasiassa järjestöt, yhdistykset, oppilaitokset, säätiöt. Poikkeuksellisesti tuensaajana voi olla kuntaorganisaatio, jos se mahdollistaa pienten järjestöjen osallistumisen hankkeen toimenpiteisiin (nk. tuensiirtomenettely). Hankkeet toteutetaan Kuopion taajama-alueella (Sorsasalo-Matkus).

Oheen on tiivistetty hakuprosessin keskeiset vaiheet:

1. Hankehaku kuten muutkin ESR-hankkeet www.eura2014.fi –järjestelmässä ilmoitettuna hakuaikoina
2. Tiedotus ja markkinointi verkkosivuilla sekä järjestötapaamisissa, yhteistyökeskusteluissa yms. kohtaamisissa
3. Hankeideoiden ennakoon esittely ja keskustelut rahoittajien kanssa, neuvonta ja ohjaus. Yhteydenotot hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelle, kansalaistoiminnan yksikköön
4. Hakemuksen jättäjien kuuleminen yhdessä ELY-keskuksen ja kaupungin kanssa
5. Rahoituspäätöksistä vastaavat: ELY-keskus ja kuntarahoitusosuudesta Kuopion kaupunki / hyvinvoinnin edistämisen palvelualue / kansalaistoiminnan aktivointiyksikkö.

Seuraavassa esitellään ensisijainen käytössä olevat kustannusarviomalli eli kertakorvaus sekä toinen mahdollinen vaihtoehto kustannusarvioiden laatimiseen (flat rate 40%), mikä viittaa kiinteiden kustannusten laskentakaavaan.

a) Kertakorvaus eli lump sum- kustannusmalli on ensisijainen vaihtoehto.

Kertakorvausmallissa keskiössä ovat jo hakuvaiheessa esitettävät konkreettiset tuotokset. Tähän mennessä rahoitetuissa hankkeissa tuotokset ovat olleet esimerkiksi seuraavanlaisia: toimintamalli, koulutus- tai seminaariohjelma, tilaisuuksien osallistujalistat, verkostokartta, julkaisu, video jne. Julkaisu voi esimerkiksi sisältää kokeilussa olleen toimintamallin testauksen kuvaamisen, saadut palautteet ja johtopäätökset.

Oheisessa taulukossa on esimerkki kuvitteellisesta kokeiluhankkeesta, joka tähtää palvelumallin kehittämiseen. Taulukko havainnollistaa sekä kustannusarvion että rahoitussuunnitelman laatimisen kertakorvausmallilla. Ely-keskuksen tuki voi olla 70 – 80 %, taulukon esimerkissä se on 75 %.

Esimerkki: palvelumallin toteuttaminen	
Hakijan esittämä kustannusarvio	17 125 €
Palkkakustannukset yhteensä	12 500 €
Ostopalvelut yhteensä	2 500 €
koulutusmateriaalit	500 €
ulkopuoliset asiantuntijat	2 000 €
Yleishallintokustannukset (17% palkoista, esim. matkat, työntöiden vuokrat, hallinnolliset tehtävät *)	2 150 €
*) hakija valitsee hakulomakkeella kertakorvausmallin lisäksi käytettäväksi kertakorvauksen määrittelyssä tukikelpoisuusasetuksen (358/2014) 12 §:n mukaista 17 %:n osuutta	

Hankkeen rahoitus	
kunnan rahoitus (15%)	2 572 €
toteuttajan oma rahoitus (10%)	1 700 €
ELY-keskus, kertakorvaus (75%)	12 843 €

Maksatus:

- Hankkeen päättyessä mallin kokeilu/toimenpide on toteutunut (päätöksen mukainen tulos on saavutettu ja todennettu)
- Jätetään sovittu tuotos ja maksatushakemus rahoittajalle!
- Tukea maksetaan 12 843 € (kuntaraha todennetaan tulotositteen perusteella)

b) Flat rate 40 % palkkakustannuksista –malli

Tällöin hankkeesta korvataan kaikki muut hankkeesta aiheutuvat kustannukset kuin palkkakustannukset summalla, joka on 40 % hankkeen hyväksytyistä hankehenkilöstön palkkakustannuksista. Mallia käytetään silloin kuin hankkeen konkreettinen, esitettävä tuotos on hakuvaiheessa hankala osoittaa.

Seuraavassa taulukossa on esimerkki flat rate 40% -kokeiluhankkeen budjetin laatimisesta. Rahoitusosuudet ovat samansuuntaiset kuin kertakorvaushankkeen tapauksessa.

Esimerkkihankke: ”kokeilutoiminta”	
Palkkakustannukset yhteensä (Lasketaan hakijan palkkalistoilla olevista. Jos osa-aikainen, edellyttää koko-aikaista työajanseurantaa)	12 500 €
Flat rate kerroin 40 % (kaikki muut hankkeesta aiheutuvat kustannukset)	5 000 €

5. Kake-ohjelman ohjausryhmä ja arviointi

Jatketaan mallia, että rahoitusta saaneilla kokeiluhankkeilla on yhteinen ohjausryhmä, jonka koollekutsujana on Kuopion kaupunki. Ohjausryhmästä tehdään erillinen päätös kaudeksi 2018 – 2020. Kullakin hankkeella voi lisäksi olla erillinen projektiryhmä. Rahoittajien näkökulmasta on tärkeää, että eri hanketoimijat myös verkostoituvat keskenään, myös kokemusten ja ideoiden vaihtaminen on hedelmällistä. Ohjausryhmä tekee jatkuvaa arviointia ohjelman toteutuksesta. Tarvittaessa toteutetaan palautekyselyjä. Kehitetään ohjausryhmätyöskentelyä toimijoilta saadun palautteen pohjalta.

Tiivistetään tietojen vaihtoa ja yhteistyötä Leader-toimijoiden kanssa ja raportoidaan Kake-ohjelman toiminnan vaikutuksia myös maakunnan yhteistyöryhmälle ja Kuopion kaupunginjohdolle. Tehdään yhteistyötä itäsuomalaisten Kake-toimijoiden kanssa (Joensuu, Mikkeli, Savonlinna) sekä tutkimustahojen kanssa.

Ohjelman toteutuksen tulosindikaattoreita kaudelle 2018 – 2020 ovat

- Järjestetyt infotilaisuudet ja järjestetyt hanketyöpajat
- Rahoitettujen kokeilujen määrä
- Myönnetyn rahoituksen määrä.

6. Tiedotussuunnitelma

Kehitetään edelleen Kake-ohjelmasta tiedottamista ja hyödynnetään sähköisiä kanavia. Tuetaan kokeilurahoituksen hakijoita järjestämällä infotilaisuuksia ja tarvittaessa hanketyöpajoja. Tehdään yhteistyötä THL:n ESR-osarahoitteen Sokra-hankkeen kanssa tilaisuuksien järjestämisessä. Tiedotetaan kokeilujen hyvistä käytänteistä kansallisesti ja kansainvälisesti. Kake-ohjelman tiedotuksessa hyödynnetään ensisijaisesti Kuopion kaupungin verkkosivuja. Kerrotaan hyvistä käytänteistä myös seminaareissa ja tapahtumissa, esimerkkinä Kuopiossa toteutettu hyvinvointiseminaari ke-säkuussa 2017. Tuotetaan myös vieraskielistä esittelyaineistoa.

Ohjelmakauden loppuvaiheessa varaudutaan laatimaan arviointi Kuopion Kake-ohjelmasta.

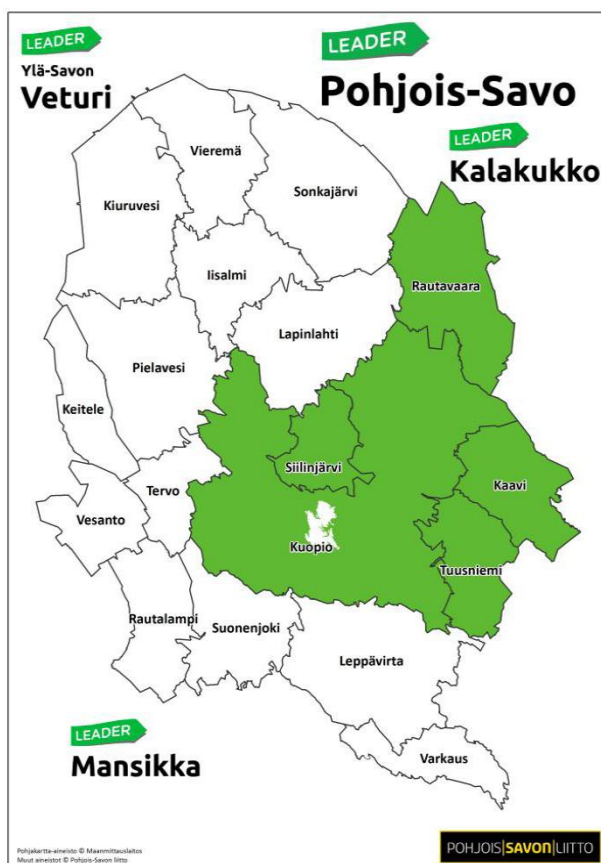
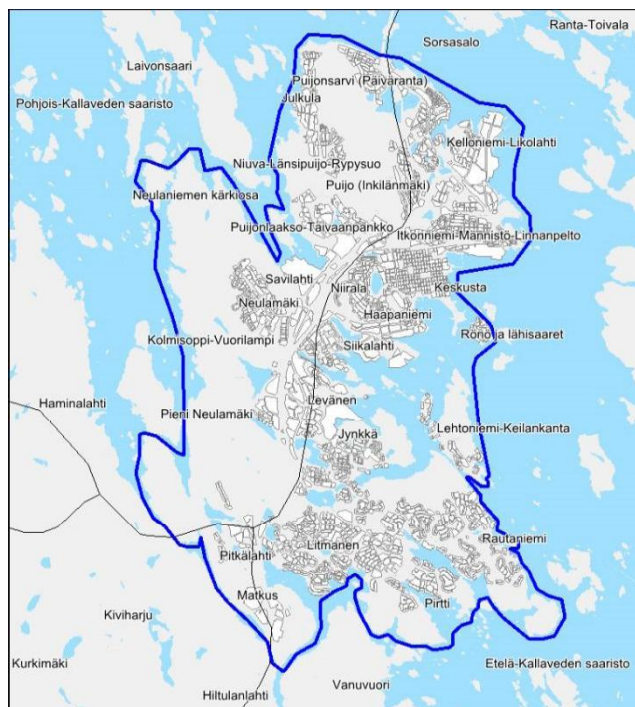

Kuopion kaupunki

KUOPIO

L I I T E 1: Karttaesitys Kuopion kansalaistoimijälähtöisen kokeilutoiminnan toteutusalueesta (kaupungin taajama-alue: Sorsasalo – Matkus).

Alemmassa kuvassa karttaesitys Pohjois-Savon Leader-alueista.

LIITE 2:

Kuopion Kake-hankkeet vuodesta 2014 ja niiden rahoittajat, kokonaiskustannukset sekä ESR:n toimintalinja

Hankekohtaiset tiedot löytyvät EU-rakennerahasto-ohjelman rahoitettujen hankkeiden tietokannasta verkkosivuilta <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/index.php?>

Tiivistelmätiedot Kuopion tähänastisista kokeiluista ovat liitteessä 4.

	Kake-hankkeet vuonna 2014 - 2017		Kuopion kaupunki	Ely/ESR	Hakijan omara hoitus	Hankkeen kokonaisra hoitus	ESR toimintalinja
1	Pohjois-Savon Liikunta ry	Hyvinvointimyrsky HYMY	8787	46864	2929	58580	3
2	Kuopion Palloseuran Junioreiden Kannatusyhdistys ry	Kortteliliiga ja isä/äiti valmentajaprojekti	7500	50000	5000	62500	5
3	Kuopion Talouskoulun Kannatusyhdistys ry	Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osallisuuden ja kotoutumisen lisääminen	5000	40000	5000	50000	5
4	Kuopion Konservatorion Kannatusyhdistys ry	Takuulla yhdessä	7500	49975	4993	62468	5
5	Humanistinen Ammattikorkeakoulu Oy	NuoriZaaristo	4212	40000	5788	50000	5
6	Kuopion Rouvasväenyhdistys ry	Nuorten oma Kuopio!	5000	49152	7288	61440	5
7	Kuopion Yrittäjät ry	Paremmän palvelun Kuopio - palvelusta tulokseksi	10710	50367	8000	69077	4
8	ANTI-Contemporary Art Festival yhdistys ry	Avoimet tilat	7200	39300	2670	49170	5
9	Pitkälahti-Petosen asukasyhdistys ry	Petosen osallisuushanke	7896	39479	5264	52639	5
10	Kuopion Reippaan Voimistelijat ry	Reipas Aamu	4400	22700	2900	30000	5
11	Tatu ry	Hanaa !	7327	33970	4800	46097	5
12	Pallokissat Kuopio ry	Kaikki Mukaan KaMu	5565	29685	1855	37105	5
13	Suomi-Venäjä-Seuran Itä-Suomen Piirijärjestö ry	Sote-järjestöjen palvelut tutuksi venäjänkielisille maahanmuuttajille	3240	17280	1080	21600	5
			84337	508772	57567	650676	
	Kake-hankkeet vuonna 2016						
14	Tukikohta diakonia ry	Mennään yhdessä eteenpäin	6500	40626	5000	52126	5
15	Kuopion Rouvasväenyhdistys	Pallo haltuun	5000	42358	5589	52947	5
			11500	82984	10589	105073	
	Kake-hankkeet vuonna 2017						
16	Pitkälahti-Petosen asukasyhdistys ry	Petosen Pömpeli	12923	48463	3231	64617	5
17	Suomen Nuorisoseurat ry Pohj.-Savo	Tuulta uralle	9135	48720	3045	60900	3
18	Kuopion Setlementti Puijola ry	SUSE - jalkautuvaa sukupuolisensitiivistä työtä lähiössä	7500	40000	2500	50000	5
19	Turvalinkki ry	Luode-kulttuuripaja	8275	44133	2758	55166	5
20	Kuopion Reippaan Voimistelijat ry	Reippaan aamun kulttuurisoppa	3740	19376	2488	25604	5
21	Suomi-Venäjä-Seuran Itä-Suomen Piirijärjestö ry	Action! Harrastustoimintaa Kuopiossa asuville kantasuomalaisille ja maahanmuuttajanuorille	3768	20096	1256	25120	5
			45341	220788	15278	281407	
		Kaikki yhteensä vuosina 2014-2017	141178	812544	83434	1037156	

LIITE 3:

Linkit ja yhteystiedot kokeilurahoituksen hakijalle

- Haku tapahtuu sähköisesti www.eura2014.fi EURA2014-järjestelmässä ilmoitettuna hakuaikoina ja hakemukset osoitetaan Etelä-Savon ELY-keskukselle
- Hakija tarvitsee Katso-tunnukset (verohallinto) <http://www.vero.fi/katso>
- Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 rakennerahasto-ohjelman sisältö ja tavoitteet, sopiva toimintalinja ja erityistavoitteet. Kansalaistoimijalähtöistä kehittämistä rahoitetaan vain ESR-toimintalinjoilla 3-5.
Lisätietoa www.rakennerahastot.fi

- **Rahoittaja, ELY-keskus**

Osoite: Kallanranta 11, (PL 2000), 70100 Kuopio
Jaana Tuhkalainen, rahoitusasiantuntija
EAKR- ja ESR-kehittämishankkeet, kansalaistoimijalähtöinen kehittäminen
puh. 029 502 6697
sähköposti: [jaana.tuhkalainen\(at\)ely-keskus.fi](mailto:jaana.tuhkalainen(at)ely-keskus.fi)

- **Kuopion kaupunki**

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue
Sirpa Niemi, kansalaistoiminnan asiantuntija
Osoite: Kansalaistoiminnan aktivointipalvelut, Minna Canthin katu 24, 70100 Kuopio
sähköposti: [sirpa.niemi\(at\)kuopio.fi](mailto:sirpa.niemi(at)kuopio.fi)
puh. 044 7182504

LIITE 4: Kuopion Kake-hankkeiden tiivistelmät 2014 – 2017

Pallo haltuun

KANSALAISTOIMIJALÄHTÖINEN PAIKALLINEN KEHITTÄMINEN KUOPIOSSA

V. 2014 – 2017

RAKENNERAHASTOTIETOPALVELUN EAKR- JA ESR-HANKKEET SUOMESSA OHJELMAKAUDELLA 2014 – 2020 (<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/index.php>)

1. Kansalaislähtöinen kehittämistoiminta Kuopiossa: Hyvinvointimyrsky (Hymy)

Pohjois-Savon Liikunta ry / 9.3.2015–31.12.2015

Kuopiolaiset yhdistykset järjestävät monipuolista, laadukasta ja laaja-alaisesti vaikuttavaa toimintaa kuopiolaisille ja siten edistävät kuopiolaisten hyvinvointia koko elämänkaarella. Vireä yhdistystoiminta on voimavaara. Jotta yhdistystoimijat jaksavat tehdä tätä suunnattoman arvokasta työtänsä täydellä sydämellään tulevaisuudessa ja kehittää jatkuvasti omaa osaamistaan, on tärkeää huolehtia ja edistää yhdistysten työntekijöiden ja hallitusten/johtokuntien sekä kokonaisuudessaan yhdistysten hyvinvointia. Hankkeen tavoitteena on edistää kuopiolaisten yhdistysten, yhdistystoimijoiden ja yhdistysten työntekijöiden hyvinvointia ja jaksamista sekä osaamista ja tuottavuutta uudella toimenpitein. Hankkeen toimenpiteisiin osallistuessaan yhdistystoimijat verkostoituvat ja oppivat toisiltaan ja syntyy uudenlaista yhteistyötä.

Hankkeessa toteutetaan kaksi toimintakokonaisuutta. Toinen kokonaisuuksista on kaikille kuopiolaisten yhdistysten hallituksille/johtokunnille ja työntekijöille suunnattu räätälöity Hyvinvoiva ja houkuttava yhdistys -koulutuskokonaisuus, joka rakentuu kuudesta kolmen ja puolen tunnin koulutusillasta (6 x 3,5 h). Koulutusiltojen läpivirtausteemoina ovat yhdistystoiminnan kehittäminen, vuorovaikutuksellisuus, laatu ja osaaminen, yhdistysten hyvinvoinnin edistäminen. Koulutusiltojen teemoina ovat: 1) Hyvän yhdistyksen hallinto, 2) Yhdistystoiminnan johtaminen, 3) Strategia yhdistystoiminnassa, 4) Yhdistystoiminnan verotus, 5) Yhdistysten sähköinen viestintä (kotisivut ja sosiaalisen median hyödyntäminen) ja 6) Työpaikka yhdistyksessä (työllistämisen mahdollisuudet, tehtävänjako, työpaikan pysyvyys ja toiminnan tuotteistaminen). Lisäksi koulutuskokonaisuuden puitteissa rakennetaan kokeilun kautta ja pilotoidaan maksimissaan kymmenen kuopiolaiseen yhdistykseen uusi toimintamuoto/tuote yhdistyskohtaiseen yhdistysten taloushallinnon johtamisen kehittämiseen. Rakennettavaan toimintamuotoon sisältyy ennakkoon toimitettava taloushallinnon nykytilaa kuvaava tehtävä, varsinainen seurakohtainen taloushallinnon työpaja (3,5 h) ja työpajan jälkihoito.

Toisessa kokonaisuudessa rakennetaan uusia toimenpiteitä ja toteutetaan pilotti yhdistysten työntekijöiden ja puheenjohtajien työhyvinvoinnin, jaksamisen ja verkostoitumisen edistämiseen ja tukemiseen. Hankkeessa pilotoidaan kolme erilaista työhyvinvoinnin edistämisen toimintamuotoa, jotka sisältävät erilaisilla paino-

tuksilla asiantuntija-alustuksia, liikunnallista ohjelmaa sekä hyvien käytäntöjen jakamisen ja yhteistyön edistämisen osuuksia. Pilotoitavina toimintamuotoina ovat: 1) Hyvinvointi-ilta, "Iltanuotiolla" (3,5 h), 2) Liikun-

nallinen hyvinvointi-iltapäivä (3,5 h) ja 3) Hyvinvointiseminaari (7 h). Lisäksi maksimissaan yhteensä neljäläkymmenellä yhdistysten työntekijällä ja puheenjohtajalla on mahdollisuus päästä kuntokartoitukseen ja sen perään kuntokartoituksen tuloksiin pohjautuvaan yksilölliseen liikunta- ja ravitsemusneuvontaan (yhteensä noin 1,5 h/hlö). Kuntokartoituksessa keskitasoa heikomman kuntoindeksin saaneilla on mahdollisuus uusintakartoitukseen.

Yhdistystoimijoiden ja yhdistysten hyvinvoinnin ja osaamisen lisääntymisen myötä yhdistystoiminnasta tulee houkuttavampaa ja yhteisöllisyys vahvistuu. Hankkeessa toteutettujen toimenpiteiden pohjalta rakennetaan pysyvä toimintatapa yhdistystoimijoiden hyvinvoinnista huolehtimiseen jatkossa. Lisäksi hankkeessa syntyy uudenlainen koulutuskokonaisuus ja uusia tuotteita. Hankkeen myötä yhdistysten ymmärrys yhdistyksen ja sen ydintoimijoiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtimisen merkityksestä konkretisoituu. Hyvinvoiva yhdistystoiminta innostaa ja houkuttaa uusia mukaan toimintaan ja hyvinvoivassa yhdistyksessä "yhteisöllisyyden liima" on vahva.

2. **Kortteliliiga- ja isä/äiti valmentajaprojekti**

Kuopion Palloseuran Junioreiden Kannatusyhdistys ry/ 1.1.2015–31.12.2015

JunioriKuPS haluaa kehittää toimintaansa yhteisöllisempään ja kansalaislähtöisempään suuntaan Kuopion kantakaupungissa. Päättämiseksi on ehkäistä kuopiolaisten nuorten ja nuorten aikuisten syrjäytymistä ja osattomuutta ottaen huomioon myös perheet, mukaan lukien maahanmuuttajat. Tämä tapahtuu kahdella JunioriKuPS:n ydintoimintaan, jalkapalloon, liittyvällä hankkeella.

Kortteliliigaprojekti

Hanke on kohdistettu nuorille ja aikuisikäisille miehille sekä naisille:

- Erityisryhmänä nuoret ja nuoret aikuiset, 16-30 -vuotiaat.

Tavoitteet

Kortteliliiga tarjoaa sosiaalisen, liikunnallisen ja nuorten kasvua tukevan ympäristön säännöllisine kokouksineen.

Se lisää eri oppilaitoksissa opiskelevien nuorten osallisuutta Kortteliliigajoukkueen luomassa vertaistukiryhmässä.

Tarkoituksena on luoda pysyvä liikunnallinen tapa kuopiolaisille nuorille jalkapallon parissa.

Toimenpiteet

- Suunnitteluvaiheessa luomme toimintamallin, miten Kortteliliiga toteutetaan sarjamuotoisesti.

- Tiedotus-/markkinointivaihe

- Oppilaitosyhteistyö

- Toteutusvaihe

- Pelit pelataan lähiöiden kentillä sarjamuotoisesti

- Internet sivut

Tulokset

- Toimiva Kortteliliiga, jonka tarkoitus on jäädä pysyväksi ja merkittäväksi osaksi Kuopiolaista harrasteliikuntaa.

Isä/äitivalmentaja-projekti

Hanke on kohdistettu nykyisten ja tulevien KuPS:n pelaajien vanhemmille, erityisryhmänä nuoret isät ja maahanmuuttajaisät.

Tavoitteena on saada runsaasti lisää vapaaehtoisia isä- tai äitejä KuPSin toimintaan mukaan lasten ja nuorten valmentajiksi tai ohjaajiksi. Näin lisäämme vanhempien ja poikien sosiaalista osallisuutta tarjoamalla liikunnallisen yhteisöllisen toiminnan muodon. Haluamme myös auttaa maahanmuuttajia integroitumaan sekä kotikaupunkiinsa että lähialueelleen.

Keväällä aloittava isä-äiti-lapsikerho tarjoaisi 3-6-vuotiaille pojille ja tytöille sekä heidän vanhemmilleen tai vaikkapa isovanhemmilleen mahdollisuuden kokoontua kerran viikossa leikkimään yhdessä perusliikunnallisia leikkejä ammattivalmentajien ohjaamina. Kokoontumispaikkana on koulun sali. Kerhosta voimme tiedottaa päiväkotikäynnin ja lehti-ilmoituksin. Isä-äiti-poikakerhoon osallistuu useampi kymmen poikaa ja vanhempaa ja haluamme mukaan myös maahanmuuttajaperheitä. Uskomme että toiminta myös madalta vanhempien ja isovanhempien kynnystä lähteä myöhemmin vapaaehtoistyöhön kaupunginosajoukkueisiin.

JuniorikuPS:n 15 eri kaupunginosajoukkueen pitäisi tarjota periaatteessa kaikille Kuopion 7-11-vuotiaille pojille mahdollisuuden harrastaa jalkapalloa lähellä kotiaan. Varsin itsenäisesti omissa kaupunginosissaan lähikentillä kokoontuvia joukkueita ohjaavat poikien vanhemmat, yleensä isät. Joukkueet tarjoavat merkittävän yhteisöllisyyden muodon, joka perustuu paikalliseen vapaaehtoistyöhön. Haluamme, että joukkueissa on edustettuna koko lähiö, etenkin maahanmuuttajapojat ja heidän vanhempansa. Siksi tavoitteenamme on rekrytoida ja kouluttaa kaupunginosajoukkueille kymmeniä uusia isä/äiti- tai isovanhempiohjaajia joista osa olisi maahanmuuttajataustaisia.

Osallistumme päiväkotien ja alaluokkien vanhempainiltoihin sekä vanhempainyhdistysten tilaisuuksiin. Lisäksi vierailemme settlementissa puhumassa kaupunginosatoiminnasta maahanmuuttajavanhemmille. Haluamme, että jatkossa kaikki 15 kaupunginosajoukkueitamme saadaan toimiviksi, neljä eri ikäluokkaa kattaviksi ryhmiksi, jotka voivat osallistua seuran tenavaliigatoimintaan. Tämä toteutuu värväämällä ja kouluttamalla kymmeniä uusia isä/äitivalmentajia seuran järjestämissä koulutustilaisuuksissa. Lisäksi tuemme jokaista joukkuetta paikallisilla koulutuskäynnillä.

Haluamme tarjota jokaiselle joukkueelle isä/äitivalmentaja-infopakettin, joka pitää sisällään toiminnan kuvauksen ja malliharjoitteita. Lisäksi varustamme joukkueet palloilla, tötteröillä, liiveillä, ensiapupaketilla ym. toimintaa tukevalla materiaalilla.

Tarkoituksemme on rekrytoida ja kouluttaa vapaaehtoisia valmentajia edellä mainitulla tavalla myös 12-15-vuotiaille pojille suunnattuun junnuliigaan. Maahanmuuttajaisien ja poikien mukaan saaminen ja sen myötä integroituminen on tällöin edelleen yksi toimintamme johtajatuksista.

Edellä mainituilla toimenpiteillä voimme osaltamme ehkäistä syrjäytymistä osattomuutta Kuopion alueella tarjoamalla mahdollisuuden yhteisöllisyyteen kaikenikäisille pojille, nuorille, nuorille aikuisille ja heidän vanhempilleen maailman suosituimman harrastuksen, jalkapallon, parissa; lastenkerhosta kortteliliigaan. Vakaa aikeemme on, että tuen turvin luomamme toimintamallit jäävät myös rahoituskauden jälkeen pysyväksi seuramme toimintaympäristön rakenteelliseksi osaksi.

3. **Kansalaistoimijalähtöinen maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osallisuuden ja kotoutumisen edistäminen sekä työelämävalmiuksien lisääminen Kuopiossa.**

Kuopion Talouskoulun Kannatusyhdistys r.y. / 31.8.2015–29.2.2016

Kansalaistoimijalähtöinen maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osallisuuden ja kotoutumisen edistäminen sekä työelämävalmiuksien lisääminen Kuopiossa.

Projektin tarkoituksena on edistää maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osallisuutta ja kotoutumista sekä lisätä valmiuksia ammattiopintoihin ja työelämään siirtymiseen erityisesti Kotityö- ja puhtaanpitoalalla.

Projektin kohderyhmänä ovat Kuopiossa asuvat maahanmuuttajataustaiset henkilöt.

Tavoitteena on käynnistää toiminta ja saada kokemuksia toimintamallista jonka avulla

- maahanmuuttajataustaiset henkilöt saavat valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä käytännön taitoja oman arjen hallintaan ja kotitalouden hoitamiseen.
- tutustuttaa osallistujia suomalaiseen kulttuuriin
- lisätä osallistujien toimintamahdollisuuksia kuluttajana ja kansalaisena.
- osallistujat saavat valmiuksia oman taloutensa hoitamiseen ja vertailujen ja valintojen tekemiseen erilaisten kodin tarvikkeiden hankinnassa.
- osallistujat saavat valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen ja heillä on sellaiset tiedot ja taidot, että he pystyvät koulutuksen jälkeen hakeutumaan aktiivisesti jatko-opintoihin ja suoriutumaan tutkintoon johtavasta ammatillisesta koulutuksesta
- osallistuvat harjaantuvat tietoisiksi kuluttajiksi yhteiskunnassa toimimista varten sekä saavat valmiuksia jatko-opiskeluun ja työelämään.

Hankkeen tulokset

Hankkeen tuloksena tehdään raportti toiminnasta. Raportissa kuvataan projektin tavoitteet ja toimenpiteet ja testattu toimintamalli.

TAKUULLA YHDESSÄ!

Kuopion konservatorion kannatusyhdistys ry / 1.8.2015-31.7.2016

Kuopion konservatorion ja Kuopion kaupungin toteuttamissa TAKUULLA-hankkeissa musiikki- ja tanssi-harrastustoimintaa on maaliskuusta 2012 lähtien tuotu suunnitelmallisesti osaksi neuvoloiden, päiväkotien, koulujen, yhdistysten ja sairaalan arkea. Syntyneet toimintamallit on prosessikuvattu ja mallinnettu aina tuntisuunnitelmatasolle saakka.

TAKUULLA YHDESSÄ! -hankkeen ensisijaisena tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia, ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja vahvistaa nuorten sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Musiikki- ja tanssipajoissa nuori voi löytää omat vahvuutensa ja saada kipinän elinikäiseen musiikin tai tanssin harrastamiseen. Positiivinen kokemus voi jopa vaikuttaa tuleviin ammatinvalintoihin.

Pajoissa on enintään kahdeksan nuorta/paja ja tavoite on toteuttaa 15 - 20 ryhmää. Puolet pajoista toteutetaan syyslukukaudella ja loput kevätlukukaudella, mutta nuori voi halutessaan osallistua toimintaan myös koko lukuvuoden ajan. Koska kohderyhmä on haasteellinen ja osa nuorista psyykkisesti sairaita, täytyy myös varautua siihen, että osa nuorista voi tarvita yksilöopetusta/-ohjausta. Musiikki- ja tanssipajat toteutetaan KYSin nuorisopsykiatrian osastoilla, Kuopion psykiatrian keskuksella, Setlementti Puijolan Tyttöjen talossa ja Savon ammatti- ja aikuisopistossa. Kussakin paikassa toteutettavien pajojen määrä ja ryhmäkooko tarkentuu toiminnan alettua syksyllä 2015, kun tiedetään millaisia nuoria niissä on asiakkaina/opiskelijoina/potilaina. Toiminta toteutetaan joustavasti nuoria kuullen ja osallistaen. Myös maahanmuuttajanuoret huomioidaan.

Edellisissä piloteissa olemme panostaneet moniammatillisen työparitoiminnan kehittämiseen varaamalla työpareille aikaa suunnitteluun ja pajojen jälkeiseen palautekeskusteluun. Keskustelut ovat samalla toimineet työnohjauksena, mikä on ollut tarpeen, kun olemme siirtyneet musiikkioppilaitoksen tutusta toimintaympäristöstä varsin haastaviin kohteisiin mm. mielenterveys- sekä päihdeongelmaisten pariin.

Tässä hankkeessa hiomme kehittämäämme Takuulla-menetelmää uusissa toimintaympäristöissä. Pyrimme lisäämään yhteisöllisyyttä ja madaltamaan nuorten kynnystä lähteä mukaan toimintaan. Mallia kehitetään nuorten ja toimintaa vastaanottavien tahojen toiveiden pohjalta soveltuvaksi paremmin syrjäytymisuhan alla olevien nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Hankkeen jälkeen Kuopiossa on kansallisesti merkittävää ja monipuolista osaamista lasten ja nuorten kohtaamiseen ja tukemiseen erilaisissa elämäntilanteissa, ja myös valmiudet tarjota tuotteistettuja musiikki- ja tanssipajoja sekä täydennyskoulutusta kotimaan lisäksi ulkomailla. Jatkossa toimintaa laajennetaan muille taide- ja kulttuurialoille sekä työikäiseen väestöön.

TAKUULLA-hankkeiden kehittämistyössä on koko ajan ollut kaksi selkeää tavoitetta: 1) käytännön tekojen kautta muokata maaperää ja innostaa eri alojen toimijoita moniammatilliseen yhteistyöhön ja 2) kutoa poikisektorisia kulttuuriverkostoja tavoitteena Itä-Suomen hyvinvointiosaamiskeskus, Hyvinvointivoimala (VOIMALA).

Toimintamme on kestävä kehityksen mukaista: VOIMALA on moniammatillinen yhteistyöverkosto, joka kehittää tarve- ja asiakaslähtöisesti moniammatillista osaamista ja uudenlaisia palveluja, joissa kulttuurin mahdollisuuksia hyödynnetään uudella tavalla ja ennakkoluulottomasti.

5. **Kuopion Saaristokaupungin nuoret kansalaiset – NuoriZaaristo**
Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu Oy / 1.8.2015–31.7.2016

Kuopion Saaristokaupungin nuoret kansalaiset - NuoriZaaristo -hanke keskittyy otsikkonsa mukaisesti Saaristokaupungin nuoriin. Hankkeen lähtökohtana on Kuopion nuorisopalveluiden tunnistama huoli nuorten osallisuuden, vaikuttamismahdollisuuksien, mielekkään elämänkulun ja aikuisuuden läsnäolon vajeista. Kaupungin nuorisopalveluilla on selkeä tarve kehittää nuorisopalvelujen työtapoja ja -menetelmiä uusille kasvaville asuinalueille, kuten Saaristokaupunki. Näitä uusia menetelmiä kehitetään sosiaalisesti vahvistavasti, ehkäisevästi ja yhteisöllisyyttä rakentavasti osallistamalla nuoret. Nuoret pääsevät itse suunnittelemaan ja toteuttamaan hankkeen toimenpiteitä, jakamaan tietoa ja vaikuttamaan yhteisvastuullisesti. Näin nuorten hyvinvointi lisääntyy, työelämävalmiudet paranevat ja nuoret saavat hyviä eväitä tulevaisuuden opintopolkujensa suunnitteluun.

Hanke toteutetaan 1.8.2015–31.7.2016 välisenä aikana. Hankkeen prosessi etenee ideoidenkeruuvaiheesta toiminnan luomiseen ja kokeilemiseen ja siihen osallistumiseen kunkin omien mieltymysten mukaan. NuoriZaaristo -hanke antaa nuorelle tuntea, että hänen sanoillaan ja teoillaan on merkitystä. Toimenpiteissä on mukana Saaristokaupungin nuoria, Kuopion kaupungin nuorisopalveluiden työntekijöitä, hankkeen projektipääällikkö Humanistisesta ammattikorkeakoulusta (Humak) sekä Saaristokaupungin asukasyhdistyksen jäseniä.

Hankkeen osapuolina ovat Humak ja Kuopion kaupunki. Näiden toimijoiden osaaminen ja vahvuudet tuottavat hankkeeseen parhaan mahdollisen tietotaidon. Humak on profiloitunut kumppanuudella kehittämiseen ja sillä on vahvaa kompetenssia nuorisotyön saralta. Kuopion kaupungin nuorisopalveluilla puolestaan on ajantasaisin tieto nuorten tarpeista ja palveluiden nykytilanteesta sekä visio niiden toteuttamisesta tulevaisuudessa.

NuoriZaaristo -hankkeen tuotoksena syntyy työkirja, johon tulee kootusti tietoa muun muassa uusista menetelmistä, niiden käyttöön otosta ja nuorten kokemuksista. Hankkeen tuloksena nuoret ovat kiinnittyneet kootutapaikkakunnalleen ja asuinyhteisönsä entistä paremmin, nuorten hyvinvointi on lisääntynyt, työelämävalmiudet ovat parantuneet ja tulevaisuuden opintosuunnitelmat ovat edenneet. Hankkeella on positiivista vaikutusta myös syrjäytymisen ehkäisyyn.

Hanke kohdistuu tasapuolisesti sekä tyttöihin että poikiin. Hankkeen toiminnot edistävät tasa-arvoa muutoinkin kuin sukupuolinäkökulmasta tarkasteltuna. Horisontaalisten periaatteiden valossa tarkasteltuna hankkeella on merkitystä niin ekologiseen, taloudelliseen kuin sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestäväyyteen sekä yhdenvertaisuuteen. Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyys ja yhdenvertaisuuden vaikutukset hankkeessa nousevat kuitenkin muiden edelle vahvistaen sekä välillisesti että välittömästi muun muassa hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta.

6. Nuorten oma Kuopio! Kuopion Rouvasväenyhdistys ry / 1.8.2015–30.4.2016

Hankkeen tavoite on auttaa Kuopion kaupungin asukkaita, erityisesti syrjäytymisuhan alla olevia nuoria, kiinnittämään huomiota ja kehittämään omaa elinympäristöään, oppimaan uusia käden taitoja ja uusia tapoja ilmaista itseään muotoilun ja käsityön työpajoissa. Nuoret ja asukastupien ja nuorisotalojen ohjaajat työskentelevät yhdessä muotoilijoiden ja käsityöläisten kanssa työparina näissä työpajoissa hyödyntäen kaupunkimuotoilun ja käsityön menetelmiä. Hankkeen toinen tärkeä tavoite on luoda yhdessä Kuopion kaupungin asukastupien ohjaajien kanssa uusia, pysyviä työskentelymalleja asukastupien ja nuorisotalojen asiakkaiden kanssa työskentelyyn.

Hankeprosessi dokumentoidaan huolellisesti sanoin ja kuvin.

Hankeessa on mukana 4 asukastupaa tai nuorisotaloa (esimerkiksi asukastuvat Neulamäki, Petonen ja nuorisotalot keskusta, Männistö) sekä Taiteen edistämiskeskuksen ja Kuopion Muotoiluakatemia valitsevat muotoilijat ja käsityöläiset.

Hankkeen aluksi järjestetään seminaari ja aloitustyöpaja asukastupien ja nuorisotalojen työntekijöille sekä hankkeeseen valituille muotoilijoille ja käsityöläisille. Seminaarissa esitellään kaupunkimuotoilun ja käsityön mahdollisuuksia sekä suunnitellaan tulevia konkreettisia työpajoja yhdessä.

Hankkeen toisessa vaiheessa muotoilija/käsityöläinen-asukastuvan/nuorisotalon ohjaaja työpari toteuttaa nuorille 8 kerran työpajan käyttäen kaupunkimuotoilun ja käsityön menetelmiä. Työpajojen sisältöinä mm. "Omakuva" tekstiilitauluna, "Isku torille: neulegraffiti", "Moss sammalgraffiti", "Arkkitehtuuritutkimuksia"

Hankkeen lopuksi järjestetään näyttely/taphtuma nuorten tekemistä teoksista nuorten ollessa tapahtuman tähtiä. Samassa tilaisuudessa esitellään hankkeen dokumentoinnin ja seurannan tulokset.

Hankkeen tulokset ovat työpajoissa työskentelevien nuorten osaamisen lisääntyminen ja itsetunnon koheneminen. Arjen estetiikan lisääntyminen nuorten asuinympäristössä, sekä uuden työpajamallin syntyminen nuorten kanssa työskenteleville asukastupien ja nuorisotalojen ohjaajille.

Kuopion Muotoiluakatemia/Kuopion Rouvasväenyhdistys ry ja Taiteen edistämiskeskuksen Itä-Suomen toimipiste koordinoivat hanketta.

7.

Paremmen palvelun Kuopio - palvelusta tulokseksi

Kuopion Yrittäjät ry / 4.5.2015–31.5.2016

Hankkeen tarkoituksena on Kuopion keskustan alueen yritysten aktivointi yhdessä oppimisen, tekemisen ja koulutuksen keinoin sekä paremman palvelun Kuopio -konseptin luominen. Aktivointi -osiossa keskustan alueen yritysten asiakaspalvelun taso mitataan ns. mysteryshopping menetelmällä sekä hyödyntäen mm. Kuopion keskustan kehittämisyhdistyksen tekemää kyselyä. Lisäksi lähtötilanteen kartoittamiseksi aloitetaan asiakasraati -toiminta, jonka avulla saadaan asiakkaiden kokemuksia ja näkemyksiä keskustan yrityksistä ja niiden toiminnasta.

Hanke järjestää aloitusseminaarin, jonka avulla yrittäjiä innostetaan osallistumaan hankkeessa järjestettäviin koulutuksiin: myynti- ja markkinointiosaamisen kehittäminen, sosiaalisen median ja internetin hyödyntäminen markkinoinnissa ja myynnissä, kauppaan liittyvien uusien innovaatioiden kehittäminen, teknologisen murroksen ja sen tuomien mahdollisuuksien tunnistaminen sekä Paremmen Palvelun Kuopio -koulutuskokonaisuuteen osallistuminen.

Kehittymistä mitataan koulutusten jälkeen uudelleen toteutettavalla mysteryshopping -kierroksella, jolloin nähdään alueen yritysten kehittyminen.

Mysteryshopping osio toteutetaan yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa. Hankkeen tarkoituksena on myös opiskelijoiden ja yrittäjien välisen yhteistyön tiivistäminen esim. sosiaalisen median ja uuden teknologian hyödyntämisessä: tietotekniikka -alan opiskelijat toimivat yrittäjien some-kummeina.

Asiakasraatitoiminta jää hankkeen käynnistämäksi pysyväksi toiminnaksi, joka tulevaisuudessa jatkuvasti mittaa alueen yritysten toiminnan laatua. Hankkeessa luotava Paremmen Palvelun Kuopio -toimintamalli jää oppilaitoksen yrittäjille tarjoamaksi palveluksi.

Hankkeen tuloksena Kuopion keskusta-alueella toimii verkostoituneita, osaavampia yrittäjiä ja yritysten henkilökuntaa. Yritysten vahvuus löytyy hyvästä palvelusta.

8.

Avoimet tilat

ANTI - Contemporary Art Festival yhdistys ry / 1.7.2015–31.5.2016

Hankkeessa toteutetaan pilottikokeiluina erilaisia omaehtoisen tekemisen avoimia tiloja Kuopion keskustan alueella ja kerätään kokeilujen tulosten perusteella toimintaohje ja perusvarustus hankkeen jälkeen toteutettavaa toimintaa varten. Tavoitteena on tilojen ja niihin kytkeytyvien palveluiden avulla tukea kansalaislähtöistä toimintaa ja lisätä syrjäytymisuhan alla olevien henkilöiden aktivoimista ja toimintamahdollisuuksia.

9.

Petosen Osallisuushanke

Pitkälähti-Petosen asukasyhdistys ry / 1.9.2015–31.8.2016

Tavoitteena on kehittää uusi alueellinen toimintamalli, jonka avulla tuetaan työelämän ulkopuolella, heikossa asemassa olevien Petosen asukkaiden osallisuutta ja toiminta-kyvyn vahvistumista yksilölähtöisen tuki-, ohjaus- ja neuvontatyön avulla. Yhteisötason tavoitteena on hankkeen ja julkisten palvelujen yhteistyön rajapinnan erilaisten toimintatapojen yhteensovittaminen ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen. Tavoitteena on myös sähköisten viestimien ja menetelmien parempi hyödyntäminen Petosen asukkaiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.

Toimintamallissa tuki- ja ohjaustyötä tehdään asiakkaan tarpeiden pohjalta ja kehitetään eri toimijoiden välistä käytännön yhteistyötä ennaltaehkäisevien toimintatapojen käytössä. Yhteistyötä tehdään verkostona asiakkaiden mahdollisten hoito- ja tukitahojen sekä läheisten ihmisten kanssa. Asioimistuen ja yksilölähtöisten keskustelujen pohjalta tuetaan henkilöä ymmärtämään ja hyväksymään oma tilanteensa realistisemmin, löytämään ja hyödyntämään palveluja kokonaisvaltaisemmin ja motivoitusti sekä kokemaan oman elämän suunnitteleminen mielekkäänä ja tärkeänä.

Tuloksena on yksilötasolla asiakkaiden elämänhallinnan ja toimintakyvyn koheneminen, koska toiminnan tuloksena syrjäytymässä olevien henkilöiden osallisuus ja sen myötä toimintakyky on vahvistunut siten, että

he kykenevät hoitamaan asioitaan itsenäisemmin. Tulokset tuodaan esille valittuina otoksina asiakastapauksista ja yhteistyökumppaneilta saaduista huomioista ja palautteista.

Hanke edistää sosiaalisesti kestävästä kehitystä sekä yhdenvertaisuutta. Hankkeella halutaan tukea heikossa asemassa olevien ihmisten - sekä miesten että naisten - osallisuutta sekä edistää hyvinvointia ja toimintakykyä. Haluamme tukea Pohjoismaisen hyvinvointivaltion periaatetta, jossa kaikilla kansalaisilla on oikeus ja mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen. Hanke edistää sukupuolten tasa-arvoa tarjoamalla tuki-, ohjaus- ja neuvontapalvelua sekä miehille että naisille. Hankkeen toimintaidea ja menetelmät soveltuvat kaikille heikossa yhteiskunnallisessa asemassa oleville ihmisille sukupuolesta, syntyperästä tai uskonnosta riippumatta.

10. **Reipas Aamu**

Kuopion Reippaan Voimistelijat ry. / 1.8.2015–31.7.2016

Reipas Aamun tavoitteena on aktivoida syrjäytymisvaarassa olevia työikäisiä aikuisia ja nuoria. Tätä toteutetaan tarjoamalla helposti saavutettavia, matalankynnyksen liikuntaharrastusmahdollisuuksia. Harrastaminen toteutetaan turvallisesti pienessä ryhmässä ja yhteisöllisesti. Liikunnaharrastuksen myötä toteutuu myös sosiaalisuuden vaade: samalla kun tutustutaan liikunta harrastukseen, tutustutaan myös uusiin ihmisiin ja luodaan verkostoa. Liikunnan yhteydessä on mahdollisuus tarjota vertaistukea ja myös asiantuntijoiden tarjoamaa apua ja tukea. Hanke tarjoaa hyvän ja helpon mahdollisuuden liikuuntaharrastuksen aloittamiseen ja löytämiseen ja sitä kautta itsestä huolehtimiseen ja omna elämän hallinnan paranemiseen. Tätä kautta kytetään myös toimintalinja viiden periaatteiden mukaisesti parantamaan hankkeeseen osallistujan työ- ja toimintakykyä. Osallistujat kohdataan lähellä heidän omia asuinympäristöjään ja heidän kanssaan kokeillaan yhdessä erilaisia matalankynnyksen liikuntamahdollisuuksia, jotka ovat toteutettavissa myös omatoimisesti tai vertaisryhmässä. Kohtaamiset toteutetaan neljä kertaa. Kolme kokoontumisista järjestetään lähellä omia asuinympäristöjä, kaupungin asukastupien läheisyydessä ja asukastuvilla ja yksi sisäliikunta kerta liikuntasalille. Näitä neljän kerran kokonaisuuksia järjestetään ympäri kaupunkia yhdeksän (9) asukastuvan alueella. Kaikilla kokoontumiskerroilla on yhteinen kahvihetki ja mahdollisuus keskusteluun. Tavoitteena on että mahdollisimman moni mukana ollut aktivoituisi ja löytäisi liikunnan pysyväksi osaksi elämää. Toimet tukevat syrjäytymisvaarassa olevia, vähentävät terveysongelmia ja parantavat heikossa työmarkkinaasemassa olevien työ- ja toimintakykyä. Kohderyhmän tavoitamme asukastupien ja kaupungin liikunnanohjaajien kautta.

Reipas Aamu-perheet hankkeen tavoitteena on tarjota matalankynnyksen kohtaamispaikka perheille. Perheet kohtaavat toisiaan, verkostoituvat, saavat ja antavat vertaistukea ja vanhemmuutta tuetaan. Tapaamisissa on mukana asiantuntijoita, jotka keskusteluissa kykenevät vastaamaan perheitä askarruttaviin kysymyksiin. Tapaamisiin haetaan yhteistyökumppaneiden avulla myös perheitä, joilla on tuen tarvetta, ja jotka eivät omatoimisesti mahdollisesti kyseisiin kohtaamisiin ja tilanteisiin hakeudu. Kohtaamisten ja keskustelujen lisäksi, tapaamisissa liikutaan yhdessä perheen kanssa. Näin pyritään juurruttamaan liikunnallinen elämäntapa perheisiin ja ohjataan vanhempia ymmärtämään liikunnallisen elämäntavan merkitys sekä itselle, että lapselle. Perheiden Reippas Aamu on liikuntaseuralle uusi toimintamalli. Hankkeen nähdään lisäävän liikkumista, perheiden yhdessäoloa ja sosiaalista hyvinvointia.

11. **Hanaa! - Erityistä tukea tarvitsevien nuorten vapaa-ajan hanke**

TATU ry / 15.9.2015–31.12.2016

Erityistä tukea tarvitsevien nuorten vapaa-ajan ja harrastustoiminnan kehittämishanke on suunnattu pitkäaikaissairaille ja vammaisille n. 16–29 –vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille. Erityisesti pyritään tavoittamaan nuoria, jotka ovat mm. työelämän ja opiskelun ulkopuolella ja jotka eivät ole säännöllisesti tekemisissä ikäistensä kanssa.

Hankkeen päätavoitteena on lisätä erityistä tukea tarvitsevien nuorten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta vapaa-ajan ja harrastustoiminnassa. Tavoitteena on edistää inklusiota eli sitä, että kaikki nuoret ovat mukana yhteisessä tekemisessä esimerkiksi vammasta riippumatta. Vammaiset nuoret nähdään tasavertaisina ja aktiivisina kansalaisina, ei hoivan ja huolenpidon kohteina.

Hankkeen pohjana on keväällä 2015 vammaisjärjestöjen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteistyönä toteuttama nuorten harrastustoiminnan kokeilu, jonka tulokset ovat olleet rohkaisevia. Hanke mahdollistaa

toiminnan jatkumisen, kehittämisen ja juurruttamisen. Lisäksi tärkeää olisi laajentaa toimintaa niihin nuoriin, jotka eivät ole minkään toiminnan piirissä.

Nuorten harrastustoiminnan tavoitteena on auttaa nuoria mukaan tavallisiin yhteiskunnan toimintoihin ja aktivoida heitä toimimaan itse. Toiminta suuntaa tavallisiin vapaa-ajan ja harrastustoiminnan aktiviteetteihin. Hankkeessa perustetaan säännöllisesti kokoontuvia nuorten toimintaryhmiä, joissa tutustutaan eri harrastustoimintaan ja vapaa-ajanpalveluihin. Lisäksi vaikeammin tavoitettavien nuorten osallisuuden tueksi hankkeessa käynnistyy pieni vertaisryhmä/vertaisparityö, jossa etsivän nuorisotyön kautta löydettyä nuorta aktivoidaan lähtemään kodin ulkopuolelle ja tuetaan harrastustoimintaan sekä liittymään isompaan ryhmään.

Hanke nostaa esiin nuorten omat toiveet ja kokemukset vapaa-ajanvietosta ja harrastusmahdollisuuksista. Nuoria pyritään aktivoimaan myös toimijoiksi hankkeen aikana. Keskeistä on vaikuttaa myös harrastustoimintaa järjestäviin tahoihin siten, että harrastustoimintaa järjestävät tahot saavat kokemuksia erityisryhmistä ja aktivoituvat huomioimaan kaikkien osallistumisen mahdollisuuksia tuen tarpeista huolimatta. Kehittämistyön tuloksena saadaan toimintamalli toimintaan ja osallistumisen tukemiseen kohderyhmän nuorten kanssa. Hankkeen tuotoksena syntyy säännöllistä ryhmätoimintaa, videotarinoita ja toimintamalli erityistä tukea tarvitsevien nuorten vapaa-ajan ja harrastustoiminnasta.

Hankkeen aikana tehdään tiivistä yhteistyötä Kuopion kaupungin toimijoiden kanssa. Hakijana toimivan TATU ry:n kumppaneita ovat Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, Lihastautiliitto ry, Kuopion seudun Epilepsia yhdistys, Kuopion Invalidit, Inavilidiliitto ja Nuorisoyhteistyö Seitti. Hankkeessa tehdään kiinteää oppilaitosyhteistyötä.

12. Kaikki Mukaan, KaMu-hanke
Pallokissat, Kuopio ry. / 4.1.2016–31.12.2016

Hankkeen tavoitteena on tavoittaa sosiaalisen syrjäytymisuhan alla olevia henkilöitä, perheitä sekä erilailla vammaisia henkilöitä. KaMu-hankkeen toiminnan kautta voimme osallistaa heidät mukaan seuran toimintaan. KaMu-hanke on matalan kynnyksen toimintaa. Sosiaalisen osallistamisen kautta parannamme heidän aktiivisuuttaan osallistua kodinulkopuoliseen toimintaan, tuemme yhteenkuuluvuuden tunnetta, osallistamista, kuulumista joukkoon. Osallistava toiminta toteutetaan eri asuinalueille ns lähikenttä toimintana, jonne on lyhyt matka tulla. Perheille ei tule matkakustannuksia, ja lähtemisen kynnys madaltuu.

Perhefutiskerhot 1.4.2016 alkaen kerran viikossa 1 h/kerta 1-5 lähikentillä toiminnan kokeilu 20 kertaa. Markkinointi toteutetaan keväällä kiertämällä päiväkoteja ja alakouluja. Ilmoitukset lähikenttien asukastupiin, neuvoloihin, seurakunnan ilmoitustauluille. Viestintää suoritetaan myös kaupungin viestimien kautta. Ympärivuotinen toiminta, talvikauden tekeminen suunnitellaan yhdessä ryhmän toiveiden mukaisesti. Syyskuussa järjestetään liikunnallinen perhetoiminta päivä, joka kokoaa eri kenttien perhefutikseen osallistuvat perheet yhteen.
Rakennetaan tuote perhefutis.

Vammais/erityisryhmäfutis

Viestintä ja markkinointi toteutetaan Kuopiossa toimivien eri vammaisjärjestöjen/ toimijoiden kautta, joloin kohderyhmä tulee hyvin tavoitettua.

Vammais/erityisryhmäfutis 1.4.2016 alkaen kerran viikossa 1,5 h/ kerta 1-2 lähikentillä toiminnan kokeilu.

Tavoitteena ympärivuotinen toiminta

Tehdään valmis dokumentoitu toimintamalli, jota voidaan hyödyntää jatkossa.

13. Sote-järjestöjen palvelut tutuksi venäjänkielisille maahanmuuttajille
Suomi-Venäjä-Seuran Itä-Suomen Piirijärjestö ry / 1.2.2016–31.12.2016

Hankkeen tavoitteena on tuoda kuopiolaisten sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöjen toimintaa ja palveluja tutuksi Kuopiossa asuville venäjänkielisille aikuisille maahanmuuttajille. Hankkeessa on kaksi samanaikaisesti toteutettavaa toimintaa: sote-järjestöjä esittelevän esitteen teko sekä terveysiltojen järjestäminen.

Ensimmäisessä toiminnossa Kuopiossa toimivista sote-alan järjestöistä kootaan venäjänkielinen esite, jossa kerrotaan niiden tarjoamista palveluista. Esitteestä tulee A4-kokoinen nelisivuinen tiivis ja värikäs tietopa-

ketti, jota jaetaan venäjänkielisille maahanmuuttajille suunnatun kaksikielisen Mosaiikki-Savo-lehden vuoden 2016 jokaisen neljän numeron välissä. Suomi-Venäjä-Seuran Itä-Suomen piiri vastaa Mosaiikki-Savo-

lehden teosta ja jakelusta. Esitettä muokataan ja täydennetään jokaisen lehden teon yhteydessä. Jokaiseen esitteeseen tulee yhdistysten perustietojen lisäksi pieniä haastatteluja ja tietoisuuksia eri teemoista ja eri yhdistyksistä sekä tietoa sote-alan työllistymisen mahdollisuuksista. Yhden lehden painosmäärä on Pohjois-Savossa 500 kpl, joten vuoden aikana maahanmuuttajille kulkeutuu lehtien välissä yhteensä 2000 esitettä. Esitettä jaetaan irtonaisena myös eri toimipisteisiin, joissa maahanmuuttajat asioivat. Esitteet tulevat sähköisessä muodossa Suomi-Venäjä-Seuran nettisivuille ja sieltä niitä voivat jakaa sähköisesti muutkin tahot.

Toisessa toiminnossa Kuopiossa asuville venäjänkielisille maahanmuuttajille järjestetään vuoden aikana kuusi venäjänkielistä terveysiltaa. Illoista tiedotetaan mm. Mosaiikki-lehden kautta. Terveysiltojen sisällöt ja paikat vaihtelevat. Teemoja ovat esim. syöpäsairaudet, mielenterveys, allergiat, selkävaivat jne. Niissä on puhujana eri sote-alojen ammattilaisia sekä eri yhdistyksiä esittäytymässä. Paikkoina ovat mm. Monikulttuurikeskus Kompassi, Pohjois-Savon Syöpäyhdistyksen toimisto ja Terve Kuopio -kioski. Illoissa on kahvitarjoilu ja sinne mahdollista ottaa lapsia mukaan. Esittelyt tulkataan venäjäksi ja ne ovat maksuttomia tapahtumia.

Hanke tukee venäjänkielisten maahanmuuttajien kotoutumista ja sosiaalista osallisuutta yhdistystoiminnan kautta. Hankkeen tuloksena venäjänkielisten maahanmuuttajien terveystieto lisääntyy ja kuopiolaisten sosiaali- ja terveysalan järjestöjen palvelut tulevat heille tutuksi, samoin sote-alan työllistymismahdollisuudet. Yhdistykset saavat hyvän tilaisuuden esitellä toimintaansa uudelle kohderyhmälle. Konkreettisena tuotoksena on neljä erilaista sote-järjestöistä kertovaa esitettä sekä kuusi terveysiltaa.

14. **Mennään yhdessä eteenpäin** Tukikohta diakonia ry / 1.9.2016–30.9.2017

Tämä aika on sellainen, että syrjäytymisuhka koskettaa useampia meistä jossain elämänvaiheessa. Oikeanlainen tuki tässä vaiheessa auttaa ihmisiä pääsemään takaisin raiteille. Se säästää ihmisiä inhimilliseltä kärsimykseltä sekä yhteiskunnan resursseja. Pahimmillaan tuen puute saattaa johtaa yhteiskunnasta syrjäytymiseen, joka siirtyy perheessä sukupolvelta toiselle.

Mennään Yhdessä Eteenpäin hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäistä ja tukea nuorten Petosen kaupunginosassa asuvien aikuisten osallisuutta ja työelämävalmiuksia. Kaksi ensimmäistä ryhmää kokeilee, kehittää ja etsii erilaisia toiminnallisia menetelmiä osallisuuden lisäämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi ryhmäohjaajan avustuksella. Tuloksena on toimintamalli. Kaksi seuraavaa ryhmää testaa ja kokeilee ryhmäohjaajan avustuksella alustavaa toimintamallia, sen toimivuutta sekä tekee siihen tarvittavat korjaukset ja muutokset. Ryhmätoiminnassa hyödynnetään prosessiryhmän kaavaa. Ryhmissä etsitään vastauksia kysymyksiin 1. Kuka minä olen ja mitä minulle kuuluu? 2. Miten tähän on tultu ja mitä se on sulkenut pois minun elämästä? 3. Omat vahvuuteni ja voimavarani sekä 4. Miten tästä eteenpäin?

Työmenetelmiä ovat mm. taideterapeuttiset menetelmät, korttityöpajatyöskentely, tunnekortit, kuvien kerääminen ja niiden laminointi kortiksi, kirjoittaminen, piirtäminen, musiikki jne. Ryhmään osallistujat oppivat ryhmässä ohjaajan ja vertaistuen avulla kartoittamaan omaa elämäntilannettaan, sosiaalista verkostoa, osallisuutta, osaamista, koulutustarvetta, työelämässä tarvittavia taitoja sekä etsimään keinoja vahvistuakseen em. osa-alueilla.

Saavutettavia tuloksia seurataan mahdollisuuksien mukaan Kykyviisarin avulla soveltuvin osin ja ryhmään osallistuvien sosiaalista aktiivisuutta tarkastellaan ennen ryhmän alkua, keskivaiheilla, ryhmän loputtua ja puoli vuotta ryhmän loppumisen jälkeen tarkastelemalla ryhmäläisten sosiaalisen verkoston muutoksia. Ryhmään osallistujat piirtävät kartan omista sosiaalisista suhteistaan.

Kaksi ensimmäistä ryhmää (toinen Tukikohdassa, toinen Pitkälähti-Petosen asukastuvalla) aloittavat syksyllä 2016. Näiden aikana ryhmäläisten kanssa rakennetaan ryhmätoimintamalli. Kaksi seuraavaa ryhmää aloittavat vuoden 2017 alussa. Tässä ryhmässä testataan ja tarkennetaan malleja. Lopputuloksena on työkalu, ryhmätoimintamalli, jonka avulla syrjäytymisuhan alla olevia ihmisiä voidaan tukea. Ryhmätoimintamallissa kuvataan kuinka monta kertaa ryhmä kokoontuu, mikä on kokoontumiskertojen teema ja työmenetelmät. Ensimmäisen puolen vuoden aikana rakennetaan ryhmätoimintamalli. Seuraavan puolen vuoden aikana mallia testataan. Hankkeen jälkeen ryhmiä ohjaa joko yksikön työntekijä tai vapaaehtoinen esimerkiksi syrjäytymisestä itse selvinnyt, eläkkeelle jäänyt tai työtön ihmishuhtien osaaja periaatteella: Elämässä ihmi-

sen roolit vaihtuvat. Auttajasta saattaa tulla autettava ja toisinpäin. Kuuluisan sotaveteraani Hannes Hynösen sanoja lainaten. Ei meistä kukaan sen kummempi ole, vaan yhdessä vahva voima.

15. Pallo haltuun

Kuopion Rouvasväenyhdistys ry / 3.10.2016–30.6.2017

Hankkeen tavoite on edistää maahanmuuttajanuoria ja heidän perheitä (vanhemmat ja sisarukset) kotoutumaan Kuopioon. Hankkeessa lähdetään yhdistämään muotoiluajatteluun pohjautuvaa yhteissuunnittelun ja muotoilun toimintatapoja jalkapallokulttuurin ympärille. Pallo haltuun –hankkeeseen osallistuvien yhteinen mielenkiinto on jalkapallo, joka yhdistää taustoiltaan hyvin erilaisia nuoria ja heidän perheitään. Muotoilijat, Junior KuPS ja Pallokissat -seuran nuoret ja heidän perheensä sekä paikallinen jalkapalloseura KuPS ja muut asiantuntijat ja sidosryhmät, rakentavat yhdessä toimivampaa ja viihtyisämpää jalkapallostadionia, yhdessä työskennellen. Työskentely tapahtuu työpajatyöskentelynä, jota johtaa kolme muotoilijaa. Työpaja-työskentelyyn osallistuu nuorten lisäksi heidän perheensä (vanhemmat ja sisarukset). Hankkeen aikana KuPS:n kotikenttä saa uutta ilmettä, kun ” monikulttuurinen muotoilutoimisto” siirtyy pelikentälle.

Luova prosessi on motivoiva ja innostava tapa oppia uusia taitoja. Mukana hankkeessa on Junior KuPS ja Pallokissat -pelaajat sekä Pohjantien koulun valmentavan luokan maahanmuuttajanuoret ja heidän perheensä (vanhemmat ja sisarukset). Yhteissuunnittelu perustuu luovan suunnitteluprosessin kautta tapahtuvaan ilmiöoppimiseen, jossa nuoret työskentelevät yhdessä ammattimuotoilijoiden kanssa. Toimintaa ohjaa muotoiluajattelun toimintamalli. Yhdessä suunnittelu lisää yhteishenkeä ja suvaitsevaisuutta, kasvattaa ryhmässä työskentelyn taitoja ja helpottaa sosiaalisen suhteen muodostumista. Osallistuminen ei edellytä erityistaitoa tai harrastuneisuutta. Luovan prosessin ja tekemisen kautta myös uuden kielen oppiminen on helpompaa, kun kieli konkretisoituu käytäntöön ja sanat voidaan visualisoida. Uuden oppiminen, itselle mieluisaa asiaa tehdessä on tutkitusti tehokkaampaa.

Hankkeen yhtenä tavoitteena on saada myös maahanmuuttajanuorten perheenjäsenet (vanhemmat ja sisarukset) mukaan työpajatoimintaan, jolloin yhdessä työskentely antaisi heille kokemuksia suomalaisesta kulttuurista, auttaisi luomaan sosiaalisia suhteita ja edistäisi kielitaitoa. Työpajatyöskentely ja käsillä tekeminen madaltaa kynnystä kommunikoida toisten kanssa ja tuo positiivisia kokemuksia uudesta kulttuurista. Saatu kokemus kannustaa perheitä (vanhempia ja sisarusia) osallistumaan rohkeammin kodin ulkopuoliseen toimintaan myös jatkossa ja kannustaa vanhempia tukemaan omien lasten aktiivisuutta tai kiinnostusta harrastuksia ja uutta elinympäristöä kohtaan.

Työskentelyn välineenä on muotoiluajattelu ja tiimityö. Nuoret saavat projektin aikana aitoa onnistumisen tunnetta, futishuumaa ja pääsevät itse vaikuttamaan elinympäristöönsä, jättäen pysyvän, positiivisen jäljen kotikaupunkiinsa ja KuPS:n kotistadionille. Se kasvattaa nuorten itsetuntoa ja kannustaa luovaan ongelmanratkaisuun ja yhdessä tekemiseen. Jalkapallo-ottelun yksi keskeisimpiä piirteitä on yhteenkuuluvuus ja hyvä pelihenki. Toimintamalli tukee hyvin opetusministeriön laatimaa uutta opetussuunnitelmaa ja muotoiluprosessi on hyvä väline kouluille toteuttaa sitä. Yhteistyö koulun kanssa antaa heille kokemusta ja tietoa osallistavan muotoiluprosessin soveltamisesta kouluympäristöön.

Pallo haltuun -hankkeessa osallistujat havainnoivat jalkapallotapahtumaa ja etsii sieltä muotoilun ongelmia, joita lähdetään yhdessä muotoilijoiden avustuksella ratkaisemaan. Selvittämme, miten jalkapallostadionin pääporttien toimivuutta ja viihtyvyyttä voidaan parantaa muotoilun keinoin. Stadionin ulkoasu vaikuttaa koko lähiympäristön viihtyvyyteen. Hankkeeseen osallistuu lisäksi KuPS:n ja Pallokissojen pelaajat ja valmentajat sekä muu stadionin henkilökunta, jotka toimivat projektissa asiantuntijoiden roolissa. KuPS:n yhteistyöryhtymä toimisivat Pallo haltuun projektin tukijoina ja asiantuntijoina. Hankkeelle valitaan myös oma kummi tai suojelija. Hankkeen aikana testataan Kuopion Rouvasväenyhdistyksen luomaa Design thinking -toimintamallia ja sen sovellettavuutta eri laajuisiin projekteihin.

16. Petosen Pömpeli

Pitkälähti-Petosen asukasyhdistys ry / 2.1.2017–31.12.2017

Tavoitteena on soveltaa Petosen Osallisuushankkeessa tuotettua alueellista toimintamallia, jonka avulla tuetaan työelämän ulkopuolella ja/tai muuten heikossa asemassa olevien Petosen asukkaiden osallisuutta ja toiminta-kyvyn vahvistumista yksilöllä lähtöisen tuki-, ohjaus- ja neuvontatyön avulla. Yhteisötason tavoitteena

on hankkeen ja julkisten palvelujen yhteistyön rajapinnan erilaisten toimintatapojen yhteensovittaminen ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen.

Toiminnassa tuki- ja ohjaustyötä tehdään asiakkaan tarpeiden pohjalta ja kehitetään eri toimijoiden välistä käytännön yhteistyötä ennaltaehkäisevien toimintatapojen käytössä. Yhteistyötä tehdään verkostona asiakkaiden mahdollisten hoito- ja tukitahojen sekä läheisten ihmisten kanssa. Asioimistuen ja yksilölähtöisten

keskustelujen pohjalta tuetaan henkilöä ymmärtämään ja hyväksymään oma tilanteensa realistisemmin, löytämään ja hyödyntämään palveluja kokonaisvaltaisemmin ja motivoituneesti sekä kokemaan oman elämän suunnittelemisen mielekkäänä ja tärkeänä.

Tuloksena on yksilötasolla asiakkaiden elämänhallinnan ja toimintakyvyn koheneminen, koska toiminnan tuloksena syrjäytymässä olevien henkilöiden osallisuus ja sen myötä toimintakyky on vahvistunut siten, että he kykenevät hoitamaan asioitaan itsenäisemmin. Tulokset tuodaan esille valittuina otoksina asiakastapauksista ja yhteistyökumppaneilta saaduista huomioista ja palautteista.

Hanke edistää sosiaalisesti kestävästä kehityksestä sekä yhdenvertaisuutta. Hankkeella halutaan tukea heikossa asemassa olevien ihmisten - sekä miesten että naisten - osallisuutta sekä edistää hyvinvointia ja toimintakykyä. Haluamme tukea Pohjoismaisen hyvinvointivaltion periaatetta, jossa kaikilla kansalaisilla on oikeus ja mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen. Hanke edistää sukupuolten tasa-arvoa tarjoamalla tuki-, ohjaus- ja neuvontapalvelua sekä miehille että naisille. Hankkeen toimintaidea ja menetelmät soveltuvat kaikille heikossa yhteiskunnallisessa asemassa oleville ihmisille sukupuolesta, syntyperästä tai uskonnosta riippumatta.

17. **Tuulta uralle - Nuorten ohjaus työkokeiluissa välityömarkkinoilla**
Suomen Nuorisoseurat ry / 1.4.2017–31.3.2018

Tuulta uralle – hankkeen hakijana on Suomen Nuorisoseurojen Pohjois-Savon aluetoimisto Kuopiossa. Aluetoimisto on työllistänyt vuosien ajan satoja nuoria palkkatuella sekä tarjonnut heille myös työharjoittelu- ja työkokeilupaiikkoja yli kahdenkymmenen vuoden ajan. Hanke toteutetaan yhteistyössä Kuopion kaupungin nuorisopalveluiden kanssa, joka tulee tarjoamaan työkokeilupaiikkoja nuorisotaloilleen sekä tukee hanketta toiminnassaan.

Hankkeen päämääränä on vahvistaa työttömien, opintonsa keskeyttäneiden sekä maahanmuuttajataustaisten nuorten, 30-35 -vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien, kouluttamattomien tai muuten tukea tarvitsevien sosiaalista osaamista ja työvoimapolitiittisia valmiuksia työllistämällä heitä Työ- ja elinkeinopalvelun määrittämän työkokeilun kautta nuorisotyöhön, kulttuuriseen nuorisotyöhön sekä kulttuuriin liittyviin tehtäviin. Hankkeen pääasiallisena tehtävänä on ohjata heitä työkokeilujakson aikana työssä, jatkokoulutuksen suunnittelussa, työhaussa ja ammatinvalinnassa sekä tukea työnantajia työkokeilijoiden ohjauksessa. Työkokeilupaiikkoja nuorille tarjoavat Suomen Nuorisoseurat ry/ Pohjois-Savon aluetoimisto, aluetoimiston ylläpitämä Julkulan nuorisotalo, Kuopion alueen yhdistykset ja Kuopion kaupungin nuorisotilat.

Suomen Nuorisoseurojen Pohjois-Savon aluetoimiston toteuttamassa Leipää ja Kulttuuria Pohjois-Savossa -hankkeessa (2014–2016) huomattiin, että nuoret työkokeilijat tarvitsivat paljon ohjausta sekä työelämäntaitoihin että työnhakutaitoihin. Hyviä työkokeilupaiikkoja oli järjestöllä tarjota, mutta nuorten ohjaukseen tarvittiin erikseen ammattilainen. TE- toimiston kanssa tehdyn yhteistyön aikana on toivottu nuoren saavan työkokeilupaiikasta enemmän ohjausta, jotta mm. tämän rooli olisi työpaikalla selkeämpi. Hankkeen tavoitteena on kehittää ja kokeilla työkokeilun ohjauksen malli, jolla nuorta tuetaan nuoren työllistymisessä tai opintojen pariin pääsemisessä sekä tukea myös välityömarkkinoilla toimivaa työnantajaa nuoren työkokeilijan työllistämisen edistämiseksi. Hankkeen päätyttyä ohjaustoimintaa voitaisiin helposti tarjota muotoillun palvelumallin mukaisesti.

Hankkeen aikana asiakkaita sekä työkokeilupaiikkoja koulutetaan ja tuetaan eri keinoin: yksilö- ja ryhmänohjaukset, lyhyet työllistymistä edistävät koulutukset, työpaikkakoulutukset työpaikkaohjaajille ja heidän tukemisensa sekä nuoren tukeminen työkokeilupaiikassa. Kyseessä ei ole työvoimapolitiittinen hanke, vaan painopisteenä on kolmannen sektorin tarjoama ohjaus ja tuki työnhakijalle ja työpaikoille, joka ottaa huomioon myös työpaikat, niiden työntekijät ja työpaikkaohjaajat, joille se tarjoaa tukea ja ohjausta työpaikoilla tapahtuvaan toimintaan osallistuvan nuoren kannalta.

Painotamme yksilötyöhön ja asiakkaiden henkilökohtaiseen ohjaukseen sekä työkokeilupaikkojen henkilöstön kouluttamiseen työkokeilujen varalta. Tulevaisuudessa työkokeilupaikkojen määrää voidaan lisätä Pohjois-Savon alueella, kun työpaikkojen henkilöstöä on koulutettu kohtaamaan ja ohjaamaan työkokeilijoita.

18. **SUSE – jalkautuvaa sukupuolisensitiivistä työtä lähiöissä**
Kuopion Setlementti Puijola ry / 1.8.2017–31.12.2018

Hankkeessa tehtävän jalkautuvan sukupuolisensitiivisen työn tavoitteena on tavoittaa yhteiskunnasta syrjäytyneet tai muutoin marginaaliin jäävät nuoret naiset siellä, missä he elävät. Erityisenä kohderyhmänä ovat matalan sosioekonomisen statuksen omaavat ja maahanmuuttajataustaiset naiset. Tavoitteena on edistää aktiivista osallisuutta luomalla naisille vertaisyhteisö, johon kiinnittyä ja jossa on mahdollista vahvistaa naisten omaa subjektiviteettia moninaista naiseutta painottavassa toimintaympäristössä.

Tyttöjen Talon sukupuolisensitiivisen työn, tiedon ja osaamisen jalkauttaminen lähiöön rikastuttaa alueellisia palveluita ja edistää alueellista ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. Hankkeessa sovelletaan ja testataan Tyttöjen Talolla käytettyä sukupuolisensitiivistä toimintamallia uudessa toimintaympäristössä. Lähiöissä tehtävä työ pitää sisällään erilaisia ohjattuja toimintamuotoja, joita ovat yhteisö- ja pienryhmätoiminta, työharjoittelut ja -kokeilut sekä erilaiset asiakkaiden itsensä suunnittelemat ja järjestämät tapahtumat. Eri toimintamuodot vastaavat erilaisiin tuen tarpeisiin ja ehkäisevät köyhyyttä ja eriarvoisuutta kokevien syrjäytymistä yhteiskunnasta.

Toimenpiteiden toimivuutta arvioidaan läpi hankkeen toiminnan. Lopputuotoksena luodaan sukupuolisensitiivisen työn toimintamalli, joka palvelee parhaiten alueellisia tarpeita. Toimintamalli vakiinnutetaan osaksi alueellisia palveluita hankkeen päätyttyä. Hankkeen tuloksien pohjalta luodaan koulutuskokonaisuus, jonka avulla yhteistyötahoja koulutetaan sukupuolisensitiivisen työtöiden käyttöön.

19. **Reippaan aamun kulttuurisoppa**
Kuopion Reippaan Voimistelijat ry / 1.8.2017–31.7.2018

Reippaan aamun kulttuurisoppa tarjoaa vanhemmille mahdollisuuden tavata samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia, jakaa kokemuksia, saada tukea vanhemmuuteen, ehkäistä syrjäytymistä, kokea onnistumisia, jotka tukevat aikuisen itsetuntoa, elämänlaatua ja oman elämän hallintaa. Kohtaamisissa kannustetaan vanhempia liikkumaan yhdessä lapsensa kanssa ja samalla vaikutetaan omaan kuntoon ja hyvinvointiin, jotka puolestaan vaikuttavat suoraan työllistymisen mahdollisuuksiin. Päivän normaali rytmitus saa tukea ja vanhemmalle tarjoutuu mahdollisuus tarjota perheelleen mahdollisuuden erilaisiin taiteen ja kulttuurin kokemuksiin tasavertaisesti muiden perheiden kanssa.

20. **Luode-kulttuuripaja**
Turvalinkki ry / 1.9.2017–31.8.2018

Luode -kulttuuripajahankkeen tarkoituksena on perustaa kulttuuripaja Kuopioon osaksi TURVALINKKI Ry:n päivätoimintoja ja tarjota kuopiolaisille osallistavaa, ryhmissä tapahtuvaa luovaa toimintaa. Kohderyhmänä ovat kuopiolaiset aikuissosiaalityön asiakkaat, mielenterveys- ja/tai päihdekuntoutujat ja muusta syystä syrjäytymisvaarassa olevat henkilöt. Toiminta on suunnattu, erityisryhmille, kuten mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, työelämän ulkopuolelle jääneille tai muusta syystä syrjäytymisvaarassa oleville, mutta se on kuitenkin kaikille avointa.

Tarkoituksena on kannustaa ja kouluttaa kuopiolaisia syrjäytyneitä tai syrjäytymisvaarassa olevia henkilöitä erilaisten, heidän kiinnostuksestaan ja vahvuuksistaan nousevien kulttuurisisältöisten toimintojen vertaisohjaajiksi.

21. **Action! Harrastustoimintaa Kuopiossa asuville kantasuomalaisille ja maahanmuuttajanuorille**
Suomi-Venäjä-Seuran Itä-Suomen piirijärjestö ry / 1.9.2017–31.12.2018

Hankkeen tarkoituksena on tutustuttaa Kuopiossa asuvia syrjäytymisvaarassa olevia 14–20-vuotiaita kantasuomalaisnuoria, maahanmuuttaja- ja pakolaisnuoria kuopiolaiseen opiskelu-, kulttuuri- ja harrastusmahdollisuuksiin konkreettisin keinoin tarjoamalla heille aktiivista ohjattua toimintaa niin, että nuoret puhuvat nuorille ja toimivat keskenään.